

# Internationaal nieuws

Internationaal werk wordt voor de

Unie en haar leden steeds belangrijker. Soms is het relatief dichtbij (want Brussel is niet zo ver als wij denken), soms wat verder weg. In deze bijdrage komen een paar internationale recente ontwikkelingen aan bod.

— Rein van der Kluit en Rob Uijterlinde



## — EUWMA

— Op 13 en 14 september jl. kwamen de leden van de EUWMA (European Union of Water Management Associations) onder Belgisch voorzitterschap bijeen op het kasteel van Ham nabij Brussel. Van deze Europese koepelvereniging voert de Unie dit jaar voor het eerst het secretariaat. Naast de zusterorganisaties uit Engeland, Duitsland, België, Italië, Frankrijk en Spanje, waren de collega's uit Hongarije voor het eerst aanwezig. De EUWMA wint daardoor aan betekenis en hopelijk aan invloed in Brussel.

— De Kaderrichtlijn Water was belangrijkste onderwerp van gesprek. Ervaringen met de implementatie werden uitgewisseld. De meeste leden hebben veel te maken met kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen. Het proces van de identificatie van de waterlichamen is in de aangesloten landen wel zo ongeveer voltooid. Er waren veel overeenkomsten maar ook verschillen. Opvallend was bijvoorbeeld een Franse gerechtelijke uitspraak waarbij een waterloop geacht wordt een (natuurlijke) bron te hebben en stromend te zijn. Een kunstmatig gegraven irrigatiekanaal bijvoorbeeld zou daarmee geen waterloop zijn. Op het terrein van de kostenterugwinning zijn de verschillen zeer groot. Het zal nog wel wat tijd kosten voordat dit principe meer gelijk wordt toegepast.

— De heer John Emery van de Vlaamse Milieumaatschappij gaf een uiteenzetting over het Scalditproject, het internationale stroomgebied van de Schelde. Alle guidances zijn hier uitgetest. Men heeft veel ge-

leerd, al blijkt het moeilijk de verschillende gegevens goed vergelijkbaar te krijgen. Ook zijn er nog de nodige taalbarrières. In de discussie kwam naar voren dat de EUWMA-leden het van groot belang achten dat zij participeren in de planprocessen, waarbij vooral het aspect van grensoverschrijdende samenwerking op deelstroomgebiedsniveau aandacht moet krijgen.

— In alle lidstaten heeft het baggerwerk te maken met veel regelgeving. Vanwege de complexiteit van deze materie wordt het komend voorjaar een aparte internationale workshop baggeren gehouden.

## — Suriname

— De Unie is betrokken bij het project om de vanouds bestaande waterschappen in Suriname te reactiveren. In nauwe samenwerking met Surinaamse counterparts is gewerkt aan modernisering van wet- en regelgeving. Het woord is nu aan het Surinaams parlement (DNA). Onderwijl wordt gewerkt aan capacity building. Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft daartoe een uitstekende stage en training verzorgd. Aan de stage namen deel de aanstaande Districts Commissaris van Nickerie, de secretaris van het waterschap de Sawmillkreekpolder en twee beleidsmedewerkers van de ministeries van Regionale Ontwikkeling en Landbouw, Veeteelt en Visserij. De Sawmillkreekpolder fungeert als pilotwaterschap. Binnen een jaar zullen de nog bestaande vijf waterschappen gereactiveerd zijn. Tevens wordt gewerkt aan de omvorming van MCP-beheer tot overliggend waterschap. MCP-beheer is nu een nog

onder LVV ressorterend lichaam, dat de gemeenschappelijke infrastructuur beheert en onderhoudt. Het gaat om onder meer een groot gemaal, een aanvoerkanaal (plm. 70 km lang) en andere hoofdwatergangen in het westen van Suriname, het rijstbouwgebied bij uitstek.

## — Hongarije

— De samenwerking tussen de Hongaarse en de Nederlandse Unie van Waterschappen bestaat nu vijf jaar. Stond aanvankelijk de samenwerking in het kader van de toetreding tot de EU, het accent ligt nu vooral op twinnings tussen waterschappen uit beide landen, waarbij het gaat om concrete samenwerkingsprojecten. In een workshop in Siofok (Hongarije), augustus dit jaar, is de samenwerking verder geconcretiseerd.

— Wetterskip Fryslân en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier pakken het onderwerp integrale gebiedsvisie meren op, met vijf Hongaarse waterschappen grenzend aan het Balaton meer en het Velence meer.

— Het onderwerp onderhoud en beheer van watergangen wordt opgepakt door het waterschap Groot Salland, met twee waterschappen in het oosten van Hongarije. Waterschappen Aa en Maas en Groot Salland en twee Hongaarse partners werken het thema calamiteitenbeheer verder uit. Ook het onderwerp iba's krijgt een internationaal vervolg. Namens Nederland gaan De Dommel, Aa en Maas, Hollands Noorderkwartier en Groot Salland hiermee

# Slibverwerking: waterschapstaak!

Over het onderwerp waterschappen en internationale samenwerking wordt op dit moment een special samengesteld. Deze special zal eind van dit jaar verschijnen.

aan de slag. Voor dit onderwerp hebben zich ook vier Hongaarse waterschappen aangemeld. Wellicht mondt een en ander uit in voorstellen voor door Europa gefinancierde projecten.

— De samenwerking tussen waterschappen vindt plaats onder de paraplu van een bilaterale samenwerking tussen de twee landen, op het gebied van waterbeheer. Deze samenwerking vierde haar 20e verjaardag op 11 november. Op een seminar is teruggekeken op de resultaten en vooruitgeblift. Nu Hongarije lid van de Europese Unie is geworden zullen samenwerkingsactiviteiten in de nabije toekomst meer in Europees kader worden uitgevoerd.

## — Zuid Afrika

— Sinds 2002 bestaan banden met Zuid Afrika. Het Ministerie van V&W en het Zuid-Afrikaanse Department for Water Affairs and Forestry (DWAf) organiseerden in dat jaar een workshop, waarin wat lijnen voor samenwerking in de toekomst zijn uitgezet. Hierin participeerde de Unie van Waterschappen. Ook de Friese Wateralliantie toog zuidwaarts en tekende een samenwerkingsovereenkomst met de Kaapprovincie. In 2003 is gezamenlijk opgetrokken in het derde Wereld Water Forum. Dit jaar is er, met financiële ondersteuning van het programma LOGO-south, een uitwisseling geweest tussen vertegenwoordigers van DWAf en aan Nederlandse kant het Wetterskip Fryslân, het waterschap Groot Salland en de Unie van Waterschappen. In Zuid Afrika is water als mensenrecht vastgelegd in de Grondwet.

Dit beginsel is uitgewerkt in wat een van de meest vooruitstrevende waterwetten ter wereld genoemd mag worden. Deze wet levert stof tot nadenken op voor het Nederlandse traject van een integrale waterwet. Het Zuid-Afrikaanse waterbeheer wordt op stroomgebiedsniveau gedecentraliseerd naar stroomgebiedsagentschappen, Catchment Management Agencies. Deze nieuwe organisaties moeten hun plek vinden. Zij zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van operationele werkzaamheden die door andere organisaties worden uitgevoerd, zoals de nieuw te vormen Water Users Associations. De eerste vijf proef-CMA's zijn in het stadium van oprichting. Tijdens de uitwisseling lag het accent op de Inkomati-regio en de Breede-Overberg.

— De institutionele veranderingen zijn groot, niet alleen in het waterbeheer, maar in de hele Zuid-Afrikaanse samenleving. De uitwisselingen leverden een schat aan ervaringen op, op het gebied van strategieontwikkeling, instrumenten, publieke participatie, bestuurlijke inbedding van decentraal waterbeheer, capaciteitsontwikkeling en het wettelijk kader. In een Letter of Intent hebben DWAf en de Unie aangekondigd om deze institutionele thema's in wederzijds belang verder uit te werken, samen met de waterschappen en regionale organisaties in Zuid Afrika.

## — Ontmoeting met Nederlandse Europarlementariërs

— Sinds 1 augustus jl. is Robert Schröder voor ons werkzaam als vooruitgeschoven post in Brussel. Ter gelegenheid van de

opening van het 'Bureau Brussel' zal er op 9 december 2004 een bijeenkomst worden georganiseerd met de Nederlandse leden van het Europees Parlement met milieu en regionale ontwikkeling in hun portefeuille. Ook Patrick Murphy van de Europese Commissie zal hierbij aanwezig zijn. Op deze bijeenkomst zal samen met bestuurders van de Unie en VEWIN en Robert Schröder verkend worden wat we voor elkaar kunnen betekenen.



Zittend: drs. Bhagwatpersat Shankar (toekomstige Districts Commissaris van Nickerie) en Go Wammes (voorzitter/begeleider).  
Staannd: vlnr: Cor Vos (hoofd afdeling AIZ van de Stichtse Rijnlanden), John Abidie (Beleidsmedewerker van ministerie van R.O), Rein van der Kluit (algemeen directeur UvW), Deepak D. Jairam (jurist van ministerie van L.V.V.), Radjinderpersad S. Jairam (secretaris van het waterschap Sawmillkreekpolder).

— Waterschappen moeten lef tonen

— Waterschappen hebben de verantwoordelijke taak om door zuivering van afvalwater de kwaliteit van het oppervlaktewater in Nederland op peil te houden. Door steeds geavanceerdere technieken slagen we er in om deze kwaliteit steeds verder te verbeteren. In scherp contrast daarmee is de ontwikkeling dat de waterschappen steeds minder invloed hebben op de wijze waarop met hun belangrijkste afvalproduct, zuiveringsslib, wordt omgegaan. In dit slib concentreert zich een groot deel van de verontreinigingen die men uit het afvalwater haalt om het oppervlaktewater te beschermen. Als waterschap steken we er dus veel moeite in om te voorkomen dat deze componenten in het milieu terecht komen. Vanuit deze gedachte moet het waterschap sterk betrokken zijn bij de verdere verwerking van het slib om te voorkomen dat deze componenten later toch via de achterdeur in het milieu en dus ook "ons" oppervlaktewater terecht komen.

— Als men de huidige situatie voor slibverwerking in Nederland bekijkt dan valt echter op dat de waterschappen in Nederland steeds minder invloed hebben op de manier waarop het slib verwerkt wordt. Circa 50% van al het Nederlandse slib wordt verbrand in speciaal daarvoor ontworpen verbrandingsinstallaties, 25% wordt gedroogd en 25% gecomposteerd. Alleen bij de verbrandingsinstallaties is de slibketen nog in handen van de waterschappen zelf. Bij compostering en droging zijn de waterschappen volledig afhankelijk van marktpartijen voor de afzet van de compost en de slibkorrels. Bovendien zijn de compostings- en drooginstallaties zelf vaak nog in handen van private partijen.

— De consequentie van deze situatie is dat de continuïteit en kwaliteit van slibverwerking niet gewaarborgd is. Zo werd in 2003 ongeveer de helft van al het gedroogde slib en ruim 60% van al het gecomposteerde slib naar het buitenland geëxporteerd. Met het besluit van de ENCI om haar klinkeroven te stoppen zal binnenkort al het gedroogde slib naar het buitenland geëxporteerd moeten worden. Voor de ENCI is er immers geen alternatief, omdat door het kwikgehalte gedroogd slib

niet meeveerbrand mag worden in kolencentrales. Ook voor het slib dat door het stoppen van de Vartech-installatie niet meer verwerkt kan worden zal op korte termijn geen oplossing in Nederland beschikbaar zijn.

— Natuurlijk hoeft export in een grenzeloos Europa niet persé bezwaarlijk te zijn. Een probleem daarbij is echter dat er nog geen sprake is van een gelijk speelveld in Europa. In andere landen zijn de milieunormen helaas niet gelijk aan die in Nederland. Vanuit dat oogpunt is het misschien wel jammer dat de ENCI in Nederland stopt. Voor deze installatie waren er in ieder geval afspraken gemaakt om de kwikemissie in de gaten te houden. Het is maar de vraag welke eisen de Belgische autoriteiten stellen als het slib straks een paar kilometer verder over de grens in de Belgische cementoven wordt meegestookt.

— Bovenstaande voorbeelden laten zien dat de waterschappen in Nederland straks sterk afhankelijk worden van de export van hun belangrijkste afvalproduct en daarmee zo goed als geen invloed meer hebben op de verspreiding van de milieugevaarlijke componenten in het slib.

— Het is daarom nu de hoogste tijd dat de waterschappen in Nederland lef tonen en alleen of samen investeren in continue en duurzame oplossingen voor de verwerking van slib in Nederland. Alleen zo kunnen suboptimalisaties in de waterzuiveringsketen voorkomen worden en komt het slibprobleem niet via de achterdeur weer terug bij de waterschappen.

— Peter C.G. Glas

— Watergraaf Waterschap De Dommel